

BIBLIOTECILE PÎNĂ LA ȘI DUPĂ SĂRBĂTORI

Vlad POHILĂ

Între „sărbători fericite” și „mai puțin fericite”, bibliotecarii dau preferință zilelor axate pe evenimente și aniversări ce aduc satisfacții sufletești unui număr cit mai mare de destinatari

Un gazetar ascuțit la limbă a numit, mai în glumă, mai în serios, această perioadă – ultima săptămână a lunii decembrie și primele două săptămâni ale lui ianuarie – „zile de mahmureală RM-istă (sau: re-moldovenească)”...

Și oricît de mult ai vrea, îți vine greu să-l contrazici. Probabil, ca nicăieri în lume, la noi, în R. Moldova, această perioadă – trei săptămâni, dacă nu chiar patru săptămâni, bătute în cuie! – trec sub semnul unor sărbători, adică al unor petreceri non-stop. Crăciun pe vechi, Crăciun pe nou, Anul Nou „vechi” și Anul Nou „nou”, Ajunul de două ori, Boboteaza – de două ori... și tot așa, per total, zeci de ocazii pentru a petrece pînă se dau bieții oameni „de a dura”, uitînd de toate pe lume, iar această stare de stupidă euforie, adeseori îi însoțește anul întreg, ba chiar ani la rîndul.

Cu adevărat: oricît de mult ai dori, sau oricît de mult ar trebui, în aceste zile, practic, nu poți face nimic cu cale. Și, deocamdată, nimic nu se poate schimba, nu știm ce măsuri, de ce ordin, ar putea să schimbe sau măcar să influențeze starea de lucruri creată. Iar această stare este, mai mult ca sigur, una absolut anormală. Așadar, la una din cele trei întrebări clasice ale intelectualilor ruși: „Ce-i de făcut?”, deocamdată nu putem găsi un răspuns rezonabil, iar în consecință, nu găsim nici o soluționare rezonabilă, cît de cît eficientă. Să vedem ce facem cu a doua întrebare din același șir clasic: „Cine-i de vină?” Ei, aici lucrurile par mai simple. A căuta și, mai ales, a găsi vinovații, este o înde-

letnicire cu rădăcini adînci în conștiința noastră național-intelectuală. Pe banca imaginară a acuzațiilor nimeresc mulți vrednici înaintași, dar și contemporani, poate ceva mai puțini.

Se pornește de la cronicari: ei au zis, ei au repetat că „de la Rim ne tragem”, astfel sugerîndu-ne să fim atașați, fideli valorilor occidentale. Vine rîndul lui Dimitrie Cantemir: că de ce a zis că... De fapt, Cantemir ne-a spus mai multe adevăruri, cel mai memorabil, cel mai supărător fiind adevărul potrivit căruia noi nu am prea avea tragere de inimă la carte, iar în concluzie, preferăm să orbecăm prin incertitudini. Paradoxal, dar ne-a atenționat asupra acestui adevăr prințul nostru cel mai luminat – ales, la recomandarea lui Leibniz membru de onoare al Academiei de Științe și Arte din Berlin! - dar care cărturar și domnitor al nostru, pînă la urmă, a ajuns și el un rătăcit prin pustile Tartariei rusești. Mai departe se ajunge și la Eminescu, acesta fiind dublu sacrificat (așa cum ne sugerează și dr. Theodor Codreanu, reductabilul exeget de la Huși), acum – dublu, dacă nu triplu condamnat. Unii, hiper- sau super-, ori sub-, ori post-moderniști îl invinuiesc că ar fi fost Eminescu patriarhal, și că tocmai din cauza acestui stil patriarhal al lui de percepere a lucrurilor noi, iată, avem greutăți în a intra în Europa. Alții, dimpotrivă, pretend că fiind prin excelență, prin definiție european, Luceafărul ne-a îndepărtat de anumite valori pur naționale. Atunci sar și cei din a treia categorie: „Păi nu Eminescu

a declarat că suntem români și punctum?! Asta trebuia el să ne învețe?! Unde ne este mândria, demnitatea, onoarea?!"

De la clasici se trece în mod firesc la contemporani. La capitulul discutat, cele mai multe greșeli și rătăcirii se atribuie, fără doar și poate, lui Ion Druță. Păcatele lui Druță sunt, ca toate greșelile, foarte diferite: nici nu s-ar putea altfel, de vreme ce ele derivă din cele zece porunci, e normal să fie cel puțin de zece feluri. Și se începe: se închină la idoli străini, hulește, jinduește la bunurile aproapelui etc., etc. Se uită însă de o fantastică, genială constatare a marelui prozator, dramaturg și eseist situat între cetatea Sorocli și zidurile Kremlinului, pe care am citit-o emoționat, cred, în *Povara bunătății noastre*. (Însuși titlul acestui roman e o metaforă genială!). Spune Ion Druță, ca printre altele, că dacă noi, moldovenii, nu ne-am fi născut popor creștin (teorie preluată, posibil, de la chiar Nicolae Iorga), și astfel, creștini nativi fiind, ne vedem obligați să ținem sărbătorile peste an, atunci nu mai supraviețuim ca etnie, căci pierem de mult de îndobitocire și autodistrugere prin muncă, aidoma vitei în plug.

Deși se părea că e dat uitării, unii își mai amintesc și de Lenin, marele filozof și temerarul apărător al celor umiliți și obidiți (chiar dacă nu-l agreea defel pe Dostoievski!), intelectualul militant, care i-a numit pe intelectuali „rahați” și „prostitute” (în original: „dermo”, respectiv, „prostitutki”). Dacă, așa cum scriam mai sus, D. Cantemir ne-a spus multe, apoi Lenin ne-a lăsat ca moștenire foarte multe. Printre acestea, a fost și o indicație (o circulară) din 1918, când tânărul stat rus, bolșevic, trecea de la calendarul vechi, iulian, la cel nou, gregorian. Atunci era pe punctul de a accepta noua numărătoare și Biserica Ortodoxă Rusă, însă conducătorul laic al rușilor, Lenin, a dispus altfel: Biserica rămâne cu vechia socoteală a zilelor și sărbătorilor. De ce i-a trebuit lui Lenin (și) acest amestec în treburile altora? Răspunsul îl găsim în

acea circulară (neinclusă în *Opere complete* în 55 de volume, dar păstrată cu sfințenie în Arhiva partidului bolșevic-comunist și publicată abia după deschiderea provocată de perestroika lui Gorbaciov). Esența circularei ar fi următoarea: lăsați-l pe cei intoxicați de opiumul credinței în Dumnezeu să facă mai întâi Anul Nou (revelionul), apoi să cinstească Nașterea Fiului Domnului (Crăciunul). Petrecind copios până la și după 1 ianuarie, oamenii muncii nu vor mai sesiza adinca, netrecătoarea semnificație a sărbătorii Crăciunului, apoi și a celorlalte mari sărbători creștine (asimilate și acestea în stil proletar: Paștele cu 1 mai, hramurile - cu 7 noiembrie etc.). Scriu astea și mă gîndesc dacă are idee de această directivă leninistă IPS Vladimir (Cantarean).. Vladimir (Mitropolitul) poate însă nici să nu știe asemenea finețuri, căci oricum pentru el decide Prea-fericitul Alexie de la Moscova... Curios, o fi auzit teologiei și/sau funcționarii de la cancelaria Patriarhiei Ruse de acest document leninist, cu cel mai direct impact asupra turmei de enoriași ai Bisericii Ortodoxe Ruse, a cărei succursală este Mitropolia păstorită de IPS Vladimir?

Să lăsăm însă clericilor ce este a clericilor și să revenim la cele lumești.

Ziceam că în decembrie-ianuarie, an de an, traversăm o etapă de grele încercări, marcate de întrebări aproape că hamletiene: „Petrecem sau nu petrecem?"; „Mai petrecem sau ne mai gîndim ce mai avem a face?” etc. asemenea. În această atmosferă, chiar și cel mai bine intenționat cetățean devine, cu sau fără voie, un cetățean nițel... turmentat (ca să-l parafrazăm pe Ion Luca Caragiale). Nu fac excepție nici lucrătorii bibliotecilor. Cu o mică, dar importantă diferență: că bibliotecarii, poate mai mult decît alți „lucrători cu masele”, trebuie să țină cont de dorințele, interesele, preferințele acestor mase. Dacă un notar sau un polițist nu și face pînă la capăt datoria în aceste zile de grave sărbători - se trece cumva peste

asta. Dacă însă nu se prezintă la locul de muncă un bibliotecar – e cu certitudine scandal! Câci oricât ar petrece omul, pînă la urmă îl apucă și dorul de a se mai informa, de a se mai documenta, de a se mai cultiva... Și doar nu are să meargă, în acest scop, la notar sau la poliție! - vine la bibliotecă.

Nu deținem datele vreunui sondaj din care am putea afla care sunt sărbătorile preferate ale bibliotecarilor. Putem deduce doar că cele mai multe preferințe ale lor se îndreaptă spre două dominicii din octombrie, cînd e Ziua Bibliotecarului, respectiv, Hramul Orașului (sau hramul altor localități, hramurile fiind la noi, cele mai multe, toamna). Am mai putut constata un atașament deosebit de puternic al bibliotecarilor pentru cele mai diverse evenimente culturale. E și firesc să fie așa: sărbătorile culturale aduc cele mai multe satisfacții pentru sufletul omului, iar însăși profesiunea de lucrător al bibliotecii este de neconceput fără acest element - a face cît mai mult pentru a bucura oamenii, pentru a înnobila sufletele.

Anul ce bate la geam – 2007 – probabil nu mai puțin decît alți ani, trecuți sau viitori, înscru în calendar mai multe evenimente culturale cu adevărat remarcabile, prilejuindu-ne, ceea ce se numește printr-o sintagmă pe nedrept banalizată „sărbători ale sufletului”. Ultimele pagini ale revistei noastre prezintă o listă amănunțită a aniversărilor culturale pentru 2007, cu accentul pus pe primele trei luni, ca în numerele următoare să continuăm lista potrivit desfășurării cronologice a evenimentelor. Tocmai de aceea vom reține atenția doar la cîteva sărbători din anul ce vine, la cele mai însemnate evenimente culturale. În R. Moldova 2007 este declarat **Anul Eugen Doga**, ceea ce înseamnă o suită de manifestări consacrate acestui geniu muzical, contemporanul nostru, care ne-a dus bunul nume în lumea întreagă. În legătură cu centenarul de la naștere, s-a proclamat 2007 și **Anul**

Național Mircea Eliade – altă sursă de idei și proiecte, manifestări ce ar atrage numeroși beneficiari de bibliotecă. Poate cu precădere pentru iubitorii de arte, dar și de filozofie, calendarul UNESCO ne amintește că se vor împlini 50 de ani de la trecerea pe alte tărîmuri a lui **Constantin Brâncuși**, *Coloana fără sfîrșit* a sculpturii și gândirii estetice contemporane. Din calendarul Europei desprindem trei aniversări majore: 300 de ani de la nașterea învățatului și scriitorului francez **G. de Buffon** (1707-1788), tot ațiția de la nașterea dramaturgului italian **Carlo Goldoni** și 175 de ani de la stingerea din viață a lui **Johann Wolfgang von Goethe** (1749-1832). Conte de Buffon este cel care a spus, printre altele, că „*Le style c'est l'homme même*”, adică „*Stilul este omul*” – nimic mai simplu și mai adevărat, și nu numai pentru cei care scriu, dar și pentru cei care citeș! Goethe nu poate a fi comentat într-un articol de revistă – e prea mare, prea polivalent acest scriitor german, nu știu cîte manifestări culturale ar putea să-l prezinte fie și cu aproximație. Din America ni se sugerează sărbătorirea a două secole de la nașterea poetului **H.W. Longfellow** (1807-1882), cunoscut mai ales ca autor al scrierii epice *Cîntec despre Hiawatha*. Însă Longfellow a fost și un mare poet romantic, explorînd, printre altele, și motivul lui Hyperion; a fost și un excelent traducător (lăsînd cea mai rezistentă versiune, în engleză, a *Divinei Comedii*, a lui Dante Alighieri); în fine, a fost și un merituos profesor, a predat la faimoasa Universitate Harvard etc.

Credem că nu mai este cazul să continuăm lista cu mari evenimente culturale ce ne așteaptă. Din fericire, avem suficiente sărbători ale culturii, ca să ne lăsăm pradă petrecerilor inculturii. Și atunci, cum zicea un mare poet: să nu lăsăm sufletul să fenevească. Să-l punem „să muncească”, să-l facem să se bucure, chiar dacă în jur e destulă tristețe și incertitudine. Acum, și mereu. La anu' și la mulți ani!